

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 18 czerwca 1946 r.

· Nr 26

TREŚĆ:

DEKRETY:

Poz.: 163	— z dnia 17 kwietnia 1946 r. o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi	291
164	— z dnia 17 maja 1946 r. o utworzeniu Rady Szkół Wyższych	295
165	— z dnia 28 maja 1946 r. o przekazaniu uprawnień Ministra Spraw Wewnętrznych i władz administracji ogólnej, wynikających z ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o zgromadzeniach, Ministrowi Bezpieczeństwa Publicznego i władzom bezpieczeństwa publicznego	296
166	— z dnia 14 czerwca 1946 r. w przedmiocie uzupełnienia ustawy z dnia 28 kwietnia 1946 r. o przeprowadzeniu głosowania ludowego	296

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

167	— z dnia 5 czerwca 1946 r. o uwierzytelnianiu planów i dokumentów mierniczych	297
-----	---	-----

ROZPORZĄDZENIA:

168	— Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 maja 1946 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 listopada 1935 r. o wynagrodzeniu notariuszów	297
169	— Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 maja 1946 r. o zmianie rozporządzenia z dnia 1 kwietnia 1933 r. w sprawie wynagrodzenia adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych	298
170	— Ministra Przemysłu z dnia 23 maja 1946 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Aprowizacji i Handlu o uregulowaniu cen węgla, koksu i brykietów na rynek krajowy	299
171	— Ministra Żeglugi i Handlu Zagranicznego z dnia 28 maja 1946 r. o utworzeniu Biura Odbudowy Portów	300
172	— Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 13 czerwca 1946 r. o tymczasowym ustaleniu wysokości świadczeń rentowych w ubezpieczeniu społecznym	301

163

DEKRET

z dnia 17 kwietnia 1946 r.

o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Dział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Biblioteki i zbiory biblioteczne, zarówno krajowe, jak znajdujące się za granicą, a będące własnością lub w posiadaniu obywateli polskich lub instytucji polskich, uznaje się za narodowe mienie kulturalne, powołane do służenia dobru ogólnemu.

2. Przez zbiory biblioteczne rozumie się wszelkiego rodzaju druki (książki, czasopisma, druki ulotne itd.), rękopisy, mapy, nuty i ryciny jako materiał czytelniczy (użytkowy) lub zabytkowy (muzealny). Określone zasoby tych materiałów tworzą księgozbiory. Księgozbiory

użytkowane czytelniczo pozostają w zawiadywaniu następujących instytucji:

- 1) bibliotek, których zadaniem jest społeczne bądź prywatne użytkowanie zbiorów,
- 2) wypożyczalni dochodowych, udostępniających swoje zasoby w celach zarobkowych.
3. Biblioteki dzielą się na:
 - 1) publiczne tj. utrzymywane przez Państwo lub inne związki publiczno-prawne,
 - 2) społeczne, stanowiące własność stowarzyszeń lub instytucji społecznych,
 - 3) prywatne, stanowiące własność instytucji lub osób prywatnych, przystosowane do społecznego udostępnienia ich zbiorów,
 - 4) domowe, nie przystosowane do społecznego udostępnienia ich zbiorów, lecz

służące wyłącznie do osobistego użytku ich właścicieli.

4. Dekret niniejszy nie dotyczy bibliotek domowych z wyjątkiem przypadków, o których jest mowa w art. 2 ust. 2.

Art. 2. 1. Celem prowadzenia w społeczeństwie jednolitej działalności kulturalnej za pomocą książki i bibliotek oraz umożliwienia każdemu obywatelowi korzystania ze zbiorów bibliotecznych całego kraju tworzy się ogólnokrajową sieć bibliotek publicznych, utrzymywanych przez Państwo lub inne związki publiczno-prawne.

2. Minister Oświaty może włączyć do sieci, z zastrzeżeniem praw własności, również biblioteki społeczne i prywatne za zgodą ich właścicieli. Minister Oświaty może bez zgody właścicieli zarządzić włączenie w całości lub częściowo naukowych bibliotek społecznych i prywatnych do sieci bibliotek publicznych oraz przejmować w wyjątkowych przypadkach na wniosek Państwowej Rady Bibliotecznej biblioteki prywatne i domowe i oddawać je w formie depozytu zakładom szkolnym i naukowo-badawczym, o ile tego wymagać będą potrzeby oświaty i nauki. Przepis ten nie może stosować się w przypadkach, kiedy biblioteka jest warsztatem pracy właściciela. Państwo poręcza właścicielom całość ich zbiorów w związku z udostępnieniem tychże dla celów publicznych, zwraca właścicielom wynikające stąd koszty i udziela tym bibliotekom pomocy finansowej i organizacyjnej, celem umożliwienia im spełniania zadań, jakim one mają służyć.

3. Biblioteki włączone do sieci służą dobru i pożytkowi publicznemu przez gromadzenie, zabezpieczanie, opracowywanie i udostępnianie swoich zbiorów bezpośrednio lub drogą międzybibliotecznego wypożyczania na podstawie i w ramach przepisów, jakie w tym względzie wyda Minister Oświaty.

Art. 3. Naczelną nadzór i opiekę nad bibliotekami i zbiorami bibliotecznymi sprawuje Minister Oświaty z uwzględnieniem ogólnych przepisów o nadzorze nad związkami samorządowymi jako właścicielami bibliotek i zbiorów bibliotecznych. Minister Oświaty ustalać będzie sieć bibliotek publicznych i wydawać będzie ogólne wytyczne co do organizacji i działalności tych bibliotek oraz ich współpracy, działając w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej, gdy chodzić będzie o biblioteki samorządowe. Minister Oświaty określi kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowisk bibliotekarzy zatrudnionych w bibliotekach publicznych i wypożyczalniach dochodowych.

Art. 4. 1. Jako organy doradcze reprezentujące czynnik społeczny powołuje się Państwową Radę Biblioteczną przy Ministrze Oświaty oraz wojewódzkie, powiatowe i gminne

(wiejskie i miejskie) komitety biblioteczne przy odnośnych terenowych radach narodowych (wojewódzkiej, powiatowej, gminnej lub miejskiej).

2. Prezydium Krajowej Rady Narodowej powołuje na wniosek Ministra Oświaty przedstawiony po porozumieniu się z Prezesem Rady Ministrów Państwową Radę Biblioteczną spośród osób przedstawionych przez następujące instytucje i organizacje:

- 1) towarzystwa naukowe,
- 2) stowarzyszenia oświatowe,
- 3) biblioteki różnych typów,
- 4) wyższe zakłady naukowe,
- 5) organizacje zawodowe nauczycielskie,
- 6) organizacje bibliotekarzy,
- 7) wojewódzkie komitety biblioteczne,
- 8) instytucje wydawnicze i księgarskie,
- 9) organizacje zawodowe literatów i pisarzy,
- 10) centralne związki zawodowe przemysłowe, rolnicze i robotnicze.

Ponadto w Państwowej Radzie Bibliotecznej biorą udział z głosem doradczym przedstawiciele Ministerstwa Oświaty, Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz Ministerstwa Informacji i Propagandy.

3. Do zakresu działania Państwowej Rady Bibliotecznej należą:

- 1) badanie potrzeb bibliotekarstwa i czytelnictwa w całym kraju i składanie wniosków w tej sprawie Ministrowi Oświaty,
- 2) opiniowanie na zlecenie Ministra Oświaty projektów ustaw i innych zarządzeń normatywnych ogólnych z zakresu bibliotekarstwa i czytelnictwa,
- 3) zgłaszanie wniosków ustawodawczych w sprawach bibliotecznych,
- 4) rozstrzyganie odwołań od decyzji wojewódzkich komitetów bibliotecznych.

4. Wojewódzka rada narodowa powołuje na wniosek kuratora okręgu szkolnego wojewódzki komitet biblioteczny spośród osób przedstawionych przez następujące instytucje i organizacje:

- 1) stowarzyszenia naukowe i oświatowe, działające na terenie województwa,
- 2) wojewódzkie związki zawodowe nauczycielskie,
- 3) biblioteki różnych typów, działające na terenie województwa,
- 4) wojewódzkie organizacje zawodowe rolnicze i robotnicze,
- 5) wojewódzką organizację bibliotekarzy.

Ponadto w wojewódzkim Komitecie Bibliotecznym bierze udział przedstawiciel wojewódzkiej komisji oświatowej oraz z głosem doradczym przedstawiciel kuratorium okręgu szkolnego.

5. Powiatowa Rada Narodowa powołuje na wniosek inspektora szkolnego powiatowy komitet biblioteczny spośród osób przedstawionych przez następujące instytucje i organizacje:

- 1) stowarzyszenia naukowe i oświatowe, działające na terenie powiatu,
- 2) powiatowe organizacje zawodowe nauczycielskie,
- 3) biblioteki różnych typów działające na terenie powiatu,
- 4) powiatowe organizacje zawodowe rolnicze i robotnicze,
- 5) powiatową organizację bibliotekarzy.

Ponadto w powiatowym Komitecie Bibliotecznym bierze udział przedstawiciel powiatowej komisji oświatowej oraz z głosem doradczym inspektor szkolny lub delegowana przez niego osoba.

6. Do zakresu działania wojewódzkiego bądź powiatowego komitetu bibliotecznego należy:

- 1) czuwanie nad działalnością i rozwojem bibliotek powszechnych i szkolnych oraz czytelnictwa na terenie województwa bądź powiatu,
- 2) koordynowanie działalności tych bibliotek,
- 3) opiniowanie budżetu na potrzeby biblioteczne województwa bądź powiatu,
- 4) rozstrzyganie odwołań od decyzji powiatowych bądź gminnych komitetów bibliotecznych.

7. Gminna Rada Narodowa powołuje na wniosek inspektora szkolnego gminny komitet biblioteczny spośród osób przedstawionych przez następujące instytucje i organizacje:

- 1) miejscowe stowarzyszenia oświatowe,
- 2) miejscowe organizacje zawodowe nauczycielskie,
- 3) biblioteki różnych typów, działające na terenie gminy,
- 4) miejscowe organizacje zawodowe rolnicze i robotnicze,
- 5) miejscową organizację bibliotekarzy.

Ponadto w gminnym Komitecie Bibliotecznym bierze udział przedstawiciel gminnej komisji oświatowej.

8. Do zakresu działania gminnego komitetu bibliotecznego należy:

- 1) opiekowanie się bibliotekami powszechnymi i szkolnymi oraz rozwojem czytelnictwa na terenie gminy,
- 2) harmonizowanie działalności tych bibliotek i dbanie o zaspokojenie potrzeb społeczeństwa w zakresie słowa drukowanego,
- 3) opiniowanie budżetu na potrzeby bibliotek i czytelnictwa na terenie gminy.

Art. 5. 1. Zarządzający biblioteką, zarówno należąca do sieci, jak i działająca poza nią, z wyjątkiem bibliotek domowych (art. 1 ust. 3 pkt 4) winien:

- 1) zarejestrować bibliotekę,
- 2) gromadzić księgozbiór odpowiadający jej celom i przystosowany do potrzeb i zainteresowań czytelników danych środowisk,
- 3) posiadać personel należycie przygotowany do pracy z książką i czytelnikiem,
- 4) składać coroczne sprawozdanie z działalności biblioteki.

2. Obowiązkowi określone w ust. 1 niniejszego artykułu podlegają również dochodowe wypożyczalnie książek.

3. Bibliotekę może założyć i prowadzić każda pełnoletnia osoba fizyczna nie pozbawiona praw obywatelskich lub też osoba prawna, z zastrzeżeniem wykonywania warunków wyszczególnionych w ust. 1 niniejszego artykułu.

4. Szczegółowe przepisy w sprawach unormowanych niniejszym artykułem wyda Minister Oświaty w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej.

Dział II.

Sieć bibliotek publicznych.

Art. 6. Ogólnokrajowa sieć bibliotek publicznych, ustanowiona w art. 2 ust. 1 niniejszej ustawy, obejmuje sieci: bibliotek szkolnych, powszechnych i naukowych.

Art. 7. Biblioteki szkolne mają za zadanie dostarczanie uczniom i nauczycielom lektury, potrzebnej w związku z nauką szkolną i wychowaniem.

Art. 8. 1. Biblioteki powszechne służą czytelnictwu w najszerszym zakresie, wychowaniu społecznemu, kształceniu ogólnemu i zawodowemu oraz kulturalnej rozrywce wszystkich obywateli Państwa lub określonego terenu.

2. Dla wykonywania tych zadań każda biblioteka powszechna powinna posiadać księgozbiór dla dorosłych, odrębny księgozbiór dla młodzieży i dzieci oraz czytelnię zaopatrzoną w czasopisma bieżące.

Art. 9. 1. Sieć publicznych bibliotek powszechnych tworzą biblioteki gminne (miejskie i wiejskie), powiatowe i wojewódzkie.

2. Gminne biblioteki publiczne obsługują czytelników na obszarze gminy, tworząc w miarę potrzeby odpowiednio zorganizowane oddziały na terenie poszczególnych gromad, dzielnic miast i w innych ośrodkach życia zbiorowego w ten sposób, aby wszyscy obywatele mieli równomiernie ułatwione korzystanie z księgozbiorów zarówno własnej biblioteki gminnej, jak i innych bibliotek, a w szczególności właściwych bibliotek powiatowych i wojewódzkich w myśl ust. 3 niniejszego artykułu. Biblioteki gminne współpracują z wszystkimi działającymi na obszarze danej gminy bibliotekami oraz z instytucjami służącymi upowszechnieniu kultury.

3. Powiatowe i wojewódzkie biblioteki publiczne udzielają, jako centrale biblioteczne danego terenu (powiatu, województwa), bibliotekom niższego stopnia organizacyjnego pomocy organizacyjnej i instruktorskiej, a zarazem uzupełniają działalność tych bibliotek przez dostarczanie księgozbiorów ruchomych w myśl ust. 2 niniejszego artykułu na zasadach, które ustali rozporządzenie Ministra Oświaty.

4. Biblioteki publiczne miast wojewódzkich pełnią ponadto rolę bibliotek regionalnych, gromadząc pełne piśmiennictwo i inne dokumenty, odnoszące się do danego obszaru. Minister Oświaty może jednak prawa i obowiązki biblioteki regionalnej przenieść na inną bibliotekę w danym województwie.

5. Na podstawie uchwały wojewódzkiej rady narodowej biblioteki miast wydzielonych z powiatowych związków samorządowych oraz miast, będących siedzibą wojewódzkich bądź powiatowych władz, mogą — za zgodą Ministra Oświaty — pełnić zadania bibliotek powiatowych bądź wojewódzkich. Na podstawie takiejże uchwały i zgody Ministra Oświaty biblioteki wojewódzkie bądź powiatowe mogą pełnić zadania bibliotek miejskich. Uchwała wojewódzkiej rady narodowej określi również finansowy udział wojewódzkich bądź powiatowych związków samorządowych tudzież miast w odnośnych wydatkach na ich biblioteki.

Art. 10. 1. Do zakładania i utrzymywania publicznych bibliotek powszechnych obowiązane są właściwe związki samorządowe.

2. Samorządowa biblioteka publiczna może być zawieszona w swej działalności lub zwinięta jedynie za zgodą Ministra Oświaty, powziętą w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej.

Art. 11. Coroczne świadczenia Państwa na rzecz samorządowych bibliotek publicznych wynosić będą co najmniej 25% łącznych wydatków wszystkich związków samorządowych na zakładanie i utrzymywanie ich bibliotek, poniesionych w poprz. dnim roku budżetowym.

Art. 12. 1. Biblioteki naukowe (ogólne i specjalne) służą przede wszystkim celom nau-

kowo-badawczym, budowaniu i rozszerzaniu wiedzy, kształceniu ogólnemu i zawodowemu wyższego stopnia, a obok tego również stosowaniu wiedzy do potrzeb, związanych z bieżącą pracą władz i organów państwowych i samorządowych, instytucyj wszelkiego rodzaju oraz zakładów o charakterze gospodarczym i przemysłowym. Biblioteki naukowe mogą być równocześnie zakładami specjalnymi, prowadzącymi badania związane z książką oraz prace bibliograficzne.

2. Celem zaopatrzenia kraju możliwie równomiernie w piśmiennictwo wszystkich dziedzin wiedzy biblioteki naukowe powinny na podstawie wzajemnego porozumienia co do zakresu swych specjalnych zainteresowań i planowej współpracy poświęcić szczególne starania obranym gałęziom piśmiennictwa.

3. Celem należytej ochrony zabytków bibliotecznych oraz w związku z ustalaniem zadań poszczególnych bibliotek i ich specjalizacją mogą określone materiały być przejęte przez inne biblioteki w postaci depozytu lub w drodze wymiany czy przekazania, z zachowaniem przepisów art. 2 ust. 2 niniejszego dekretu.

Art. 13. Obowiązek zakładania i utrzymywania publicznych bibliotek naukowych ciąży na Państwie.

Dział III.

Biblioteki nie objęte siecią biblioteczną.

Art. 14. 1. Nie objęte siecią biblioteki szkół prywatnych, instytucyj naukowych, instytucyj publicznych i urzędów, szpitalne, więzienne, społeczne, związków zawodowych, partij politycznych i organizacji, fabryk i przedsiębiorstw itd. pracują w ramach statutów własnych lub statutów instytucyj powołujących je do życia.

2. Minister Oświaty może tym bibliotekom przyznać dotacje i subwencje z uwagi na ich naukowy lub masowy charakter. Minister Oświaty może na dane biblioteki nałożyć obowiązek pełnienia funkcji bibliotek publicznych.

3. Minister Oświaty sprawuje nad bibliotekami państwowych i samorządowych urzędów, zakładów i instytucyj opiekę w zakresie techniki bibliotekarskiej i fachowej obsługi bibliotek.

Dział IV.

Przepisy przejściowe.

Art. 15. 1. Do czasu zorganizowania pełnej sieci bibliotek publicznych funkcje bibliotek publicznych pełnić będą, na zarządzenie Ministra Oświaty, przystosowane do tego biblioteki szkolne, przede wszystkim przez udostępnienie swoich księgozbiorów wszystkim obywatelom danego terenu.

2. Z tych samych względów Minister Oświaty może włączyć do sieci bibliotek publicznych czasowo również istniejące już biblioteki społeczne lub prywatne.

3. Z tytułu pełnienia funkcji bibliotek publicznych w myśl przepisów ust. 1 i 2 niniejszego artykułu biblioteki otrzymania będą stosowne zasiłki z funduszy publicznych. Pokrywane z tych funduszy uzupełnienia księgozbiorów są przeznaczone dla mających w przyszłości powstać w danych miejscowościach bibliotek publicznych.

4. Do czasu zapewnienia związkom samorządowym dostatecznych własnych źródeł dochodowych wydatki na zakładanie nowych samorządowych bibliotek publicznych oraz ich utrzymanie pokrywać będzie Skarb Państwa w formie specjalnej dotacji dla tych związków. Rada Ministrów określi termin, w którym związki samorządowe obowiązane będą pokrywać z własnych funduszy koszty zakładania i utrzymania ich bibliotek publicznych przy współudziale Skarbu Państwa, stosownie do przepisów art. 11 niniejszego dekretu.

Dział V.

Przepisy końcowe.

Art. 16. 1. Kto uchyla się od obowiązku rejestracji biblioteki lub podaje przy rejestracji dane nieprawdziwe albo zataja dane, które powinny być ujawnione,

podlega karze aresztu do dwóch miesięcy lub grzywny do 20.000 złotych albo obu tym karom łącznie.

2. Do orzekania właściwe są władze administracji ogólnej I instancji.

Art. 17. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Oświaty w porozumieniu z Ministrami: Kultury i Sztuki, Informacji i Propagandy, Administracji Publicznej oraz Skarbu.

Art. 18. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Oświaty:

Czesław Wycech

Minister Kultury i Sztuki:

Władysław Kowalski

Minister Informacji i Propagandy:

Stefan Matuszewski

Minister Administracji Publicznej:

Władysław Kiernik

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski

164

DEKRET

z dnia 17 maja 1946 r.

o utworzeniu Rady Szkół Wyższych

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Tworzy się Radę Szkół Wyższych przy Prezesie Rady Ministrów.

Art. 2. Zadaniem Rady Szkół Wyższych jest:

- usprawnienie pracy szkół wyższych i zabezpieczenie prawidłowego toku ich funkcjonowania;
- czuwanie nad pogłębieniem demokratycznego charakteru szkół wyższych;
- troska o poprawę bytu materialnego młodzieży akademickiej.

Art. 3. Celem wykonania zadań określonych w art. 2 Rada Szkół Wyższych w szczególności:

- złoży w terminie dwóch miesięcy rządowi wnioski w sprawie usprawnienia pracy szkół wyższych, dostosowania ich organizacji i nauczania w tych szkołach do potrzeb demokratycznego państwa

oraz w sprawie poprawy bytu młodzieży akademickiej;

- po wysłuchaniu opinii rektora wydaje wszelkie zarządzenia potrzebne do zapewnienia porządku na terenie, podlegającym władzy porządkowej rektora.

Art. 4. Rada Szkół Wyższych może powołać specjalne komisje dyscyplinarne dla każdej ze szkół wyższych do orzekania w przypadku przewinień dyscyplinarnych studentów, pozostających w związku:

- z naruszeniem porządku nauczania i studiowania;
- z naruszeniem porządku publicznego;
- z wystąpieniami o charakterze antydemokratycznym.

Specjalne komisje dyscyplinarne stosują kary dyscyplinarne, przewidziane w art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 15 marca 1933 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 1, poz. 6).

Od kar orzeczonych przez specjalną komisję dyscyplinarną nie ma odwołania, jednakże